

Elever med stort læringspotensial

Elever som lærer raskere og tilegner seg mer kompleks kunnskap sammenlignet med jevnaldrende kaller vi elever med stort læringspotensial.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 08.03.2021

Begrepet inkluderer ikke bare elevene som presterer på et høyt og avansert nivå, men også elevene som har et potensial for å gjøre det.

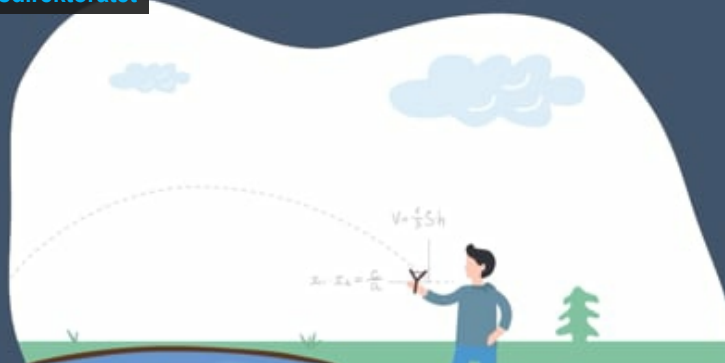
Denne elevgruppen har blitt omtalt på mange ulike måter, som for eksempel som evnerike, talentfulle, begavede eller som akademiske talenter. Begrepet stort læringspotensial ble presentert av Jøsendalutvalget i 2016.

Mange av elevene med stort læringspotensial opplever ikke at de er en del av et læringsmiljø som motiverer dem eller gir dem faglige utfordringer. Det er viktig for disse elevene at skolen vet at de har et stort læringspotensial, og anerkjenner at de har andre behov og forutsetninger enn de andre elevene. Skolene trenger også mer kunnskap om hvordan de kan tilpasse opplæringen for disse elevene.

Hvordan identifisere elever med stort læringspotensial?

from Utdanningsdirektoratet

Hvilke elever har stort læringspotensial?

Det finnes elever med stort læringspotensial på alle skoler. Å finne ut hvilke elever dette gjelder handler om mer enn å kartlegge ved hjelp av prøver og tester. For å gjenkjenne disse elevene må læreren se på elevenes emosjonelle, faglige, sosiale, fysiske og psykiske behov, og lete etter elevens evner og ressurser. Læreren må vurdere elevens kunnskapsnivå, ferdigheter, prestasjoner og progresjon. Læreren må hente informasjon fra eleven selv, foreldre, jevnaldrende, pedagoger og andre som har kjennskap til eleven.

Kompetansepakke om elever med stort læringspotensial

Vi har laget en kompetansepakke som skal hjelpe lærere i skolen og ansatte i PPT å øke kompetansen om elever med stort læringspotensial. Målet med kompetansepakken er å bidra til økt anerkjennelse av elevgruppen, gi kunnskaper om hvordan vi kan identifisere dem og se hvilket handlingsrom skolen har for å tilrettelegge opplæringen for elevene på en god måte.

Kompetansepakke om elever med stort læringspotensial

Læreren kan også se etter tegn på at eleven

- lærer raskt og har en hurtig progresjon
- er utholdende og god på problemløsningsstrategier
- kan tenke abstrakt
- har forutsetninger for å jobbe med avanserte og mer kreative oppgaver

Ved å observere kan læreren også identifisere hvilke elever som ikke får ut potensialet sitt eller presterer så godt som de egentlig har evner til.

Elever med stort læringspotensial er en svært sammensatt gruppe. De er like forskjellige som andre barn og unge, og de har ulike behov for undervisning og utvikling. Som regel er de åpne for flere faglige nyanser enn sine jevnaldrende. Disse elevene kan ha

- sterke kognitive evner
- høy måloppnåelse
- et stort potensial for utvikling
- et stort læringspotensial kombinert med en læringsutfordring
- særlig høy kreativitet

Hvordan kan skolen organisere opplæringen?

Organisatorisk differensiering handler om hvordan skolen kan strukturere, lede og organisere opplæringen. Det kan sees i sammenheng med skolens arbeid med et inkluderende læringsmiljø. Elevene med stort læringspotensial har behov for å oppleve at de er inkludert både faglig og sosialt, og ved at de opplever at identiteten deres blir gjenspeilet i læringsfellesskapet.

Elevene kan gå i dybden av faget, alene og sammen med andre. Etter hvert som de jobber med faget skal de møte en økende vanskelighetsgrad. For å få dette til for elevgruppen med stort læringspotensial må skolen tenke fleksibelt om hvordan de skal organisere undervisningen.

Det er flere muligheter for å tilpasse organiseringen på klassenivå, for eksempel gjennom utforming av timeplanen, å bruke lærerressurser på ulike måter, dele i grupper og ved å bruke spesialrom.

Hvordan organisere opplæringen for elever med stort læringspotensial?
from Utdanningsdirektoratet

har de behov for faglige utfordringer

01:54

vimeo

I regelverket som gjelder for skolen ligger det flere muligheter for organisatorisk tilpasning av opplæringen. Noen muligheter kan være

- tidligere skolestart
- hoppe over klassetrinn eller fritak fra opplæringsplikt i enkelte fag
- omdisponering av timer
- forsering av fag

Hvordan kan skolen tilpasse undervisningen?

Pedagogisk differensiering innebærer å tilpasse nivået, tempoet eller tilnærmingen på undervisningen slik at den er tilpasset elevenes evner og forutsetninger.

Elever med stort læringspotensial kan være høytpresterende, men også «høytprotesterende» hvis de opplever at opplæringen er for lite tilpasset deres kunnskaper og læringstempo. Læreren bør ta utgangspunkt i elevenes forkunnskaper og motivasjon, slik at undervisningen legger til rette for hvordan og hvor læringen skal foregå. Læreplanen åpner for varierte måter å tilegne seg fagstoff på, blant annet gjennom å la elevene utforske, analysere og sammenligne.

Hvordan tilpasse undervisningen for elever med stort læringspotensial?
from Utdanningsdirektoratet

Dette er oppgaver som gir noe å strekke seg etter både for de som tenker abstrakt og de som tenker mer konkret.

02:33

vimeo

Overordnet del av læreplanverket legger vekt på at elevene skal oppleve motivasjon og tro på egen mestring, og at læreren skal stimulere til lærelyst:

Lærere må tenke nøye over hva, hvordan og hvorfor elevene lærer, og hvordan de best mulig kan lede og støtte elevenes læring, utvikling og danning. Overordnet del 3.5

Oppgaver med lav inngangsterskel og stor takhøyde

Oppgaver med lav inngangsterskel og stor takhøyde (LIST-oppgaver) er et godt eksempel på pedagogisk differensiering. Oppgavene er laget slik at de er krevende for elevene uansett hvilket faglig nivå de ligger på. En LIST-oppgave gir alle elevene mulighet til å løse oppgaven og oppleve mestring. Samtidig gir den rom for å jobbe mot utfordrende og avanserte problemløsninger med kreativ bruk av forskjellige løsningsstrategier.

Denne type oppgaver fremmer en positiv klasseromskultur. Hele klassen kan jobbe sammen, samtidig som alle jobber på sitt nivå – innenfor den samme, åpne oppgaven. Diskusjoner i plenum blir mer meningsfulle, og alle kan bidra på sitt vis. LIST-oppgaver gir også alle elevene mulighet til å vise det de kan, snarere enn det de ikke kan. Når takhøyden er stor, kan elevene ofte overraske læreren med hvor mye de forstår og behersker i faget.

Mange tror at den eneste måten å utfordre elever på er å gi dem mer innhold eller nye temaer på et høyere nivå. I LIST-oppgavene kan tema og innhold gjerne være forholdsvis enkelt, men nivået på tenkingen som kreves for å løse dem, er avansert.

Relevante lenker

[Veileder – tilrettelegging for barn og elever med stort læringspotensial](#)

